

Har, i den ordning näst föregående moment stadgar, i stad utskänkning under sön- och helgedagar blifvit tillåten, skall dock alltid under gudstjenst utskänkingsställe vara tillstängdt.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles.

Stockholm den 29 Januari 1876.

S. Larsson.

N:o 39.

Af Herr Carleson: Om beviljande af ett lån å högst 2,200,000 kronor till understöd för en jernvägsanläggning från Hultsfreds station å Nässjö—Oskarshamns-banan till Vestervik.

Hur ringa benägenheten för statens underhjelpande af enskilda jernvägsbyggnader må för tillfället vara, kan likväl icke förbises att staten, då den med försigtighet understödjer dem, äfventyrar mindre än då den undandrager dem sin hjälp och dermed betager sig ett verksamt medel att till allmänt gagn reglera den enskilda företagsamheten. Samhällsbehof, som hänvisas till sjelfhjelp, tillgripa vanligen för handen ligande medel utan bekymmer om dessas inflytande på andra samhällsintressen och man får icke vänta att, der behofvet af förbättrade kommunikationsanstalter framträder såsom en lifsfråga, aflägsnare om ock viktigare eller högre intressen skola förmå att göra sig gällande. Att dervid skys hvarken en ruinerande konkurrens på den inhemska penningemarknaden eller, om denna finnes otillräcklig, anlita det af utländska kapital på vilkor, som lemna betydande jernvägslinier i utländingars

händer, är någonting, som erfarenheten redan visat och icke bör af staten ses med likgiltighet.

Öfvertygad att, der kommuners och enskildas offervillighet för nya jernvägsanläggningar påtagligen ådagalägga deras behöflighet, statens eget intresse skall framdeles liksom hittills nödga honom att låna dessa företag sitt understöd, har jag ansett mig skyldig att efterkomma erhållna uppmaningar att påkalla detta understöd för en jernvägsanläggning som är deraf i synnerligen hög grad förtjent. Dess ändamål är att genom en bana af tre fots spårvidd åstadkomma mellan Norsholms station å statsbanan i Linköpings län samt Hultsfreds station å Oskarshamn—Nässjö-banan i Kalmar län, en sammanhängande jernvägslinie, som, genomskärande östra delen af det förra och norra delen af det senare länet, skulle bereda dessa delar af riket en eljest saknad delaktighet af de förmåner hittills gjorda jernvägsanläggningar medfört. För detta ändamål äro bildade särskilda bolag, af hvilka två, det ena Vestervik—Åtvidaberg—Bersbo och det andra Hultsfred—Vesterviks jernvägsaktiebolag tillhöra det län, bland hvars representanter jag har den äran att räknas. Förstnämnda bolag har till föremål att dels genom nybyggnad och dels genom inlösning af en kortare, redan anlagd bana om tre fjerdedels mils längd åvägabringa jernvägslinjen från Vesterviks stad förbi Gamleby köping, Öfverrums bruk och Åtvidabergs kopparverk till Bersbo grufvor i Linköpings län, från hvilket ställe en af annat bolag byggd bana kommer att sammanbinda linien med statsbanan vid Norsholm. Efter vederbörligen uppgjord byggnadsplan håller nyssnämnda jernvägslinie från Vestervik till Bersbo 8,19 mil i längd och är kostnaden för vägens anläggning jemte byggnader och erforderlig trafikmateriel beräknad till 3,600,000 kronor, hvaraf en tredjedel, eller 1,200,000 kronor, är påräknelig genom aktieteckning i orten. — Hultsfred—Vesterviks jernvägsaktiebolag har deremot till föremål att från Vestervik eller en i närheten deraf belägen station å Vestervik—Åtvidaberg—Bersbo-banan framdraga jernvägslinien förbi Verkebäcks lastplats och Ankarsrums bruk till Hultsfreds station å Oskarshamn—Nässjö-banan i närheten af mötes- och öfningsplatsen för Kalmar regemente och en del af Kalmar läns beväring. Enligt byggnadsplanen, hvilken jemväl innefattar ett par mindre bibanor, utgör väglängden omkring 7 mil och är kostnaden för anläggningen samt anskaffandet af nödig materiel beräknad till 3,123,814 kronor, men anslås med afseende å möjliga misräkningar till 3,300,000 kronor, hvaraf 1,085,000 kronor, eller nära en tredjedel, är genom aktieteckning i orten anskaffad.

De jernvägssträckor begge bolagen hafva att åvägabringa öfverstiga således 15 mil, och kostnaden för vägens anläggning och nödig

trafikmateriel kan sammanlagdt utgöra omkring 6,900,000 kronor. Under förutsättning, att en tredjedel deraf, eller 2,300,000 kronor, betäckes genom aktieteckningarne, måste återstående två tredjedelar eller 4,600,000 kronor anskaffas genom lån eller företagets öfverlåtande åt utländske entreprenörer mot pant af banorna med tillhörigheter i fast och löst. Utan statens mellankomst är den förra utvägen under nuvarande penningställning oanvändbar, om icke under vilkor, som äro oförenliga med tryggheten för bolagens bestånd, och den senare utvägen torde ur så väl ekonomisk, som politisk synpunkt vara att anse endast som en bedröflig nödfallsutväg. Men der behovet af jernvägsförbindelser framträdte med den styrka att befolkningen visat sig redebogen att därför vedervåga det betydliga beloppet af mer än två millioner kronor; der skall måhända den mest motbjudande nödfallshjelp synas att föredraga framför väntan på den ovissa framtidens skickelser. Om under sådana omständigheter staten på vilkor, som betrygga honom mot ekonomisk förlust, lemnar de för en behöflig jernvägsanläggning bildade bolagen ett understöd, hvilket tillåter dem att sjelfva verkställa anläggningen, bör sådant lända lika mycket till allmän som till enskild fördel, och jag vågar därför, med afsigt att särskildt hemställa om låneunderstöd åt bolaget för Vestervik—Ätvidaberg—Bersbo jernvägens utförande, härmed föreslå,

att det bolag, som under benämning Hultsfred—Vesterviks jernvägsaktiebolag blifvit bildadt för anläggning af en jernväg, med tre svenska fots spårvidd, från Hultsfreds station på Nässjö—Oskarshamns-banan till Vesterviks stad eller närheten deraf, der vägen är afsedd att sammanträffa med en jernväg från Vestervik, öfver Ätvidaberg till Bersbo i Linköpings län, må på de vilkor, Riksdagen kan finna lämpligt att närmare bestämma, erhålla ett lån, motsvarande två tredjedelar af beräknade anläggningskostnaden, eller högst två millioner tvåhundratusen, kronor.

Om denna motions remitterande till Stats-Utskottet anhålles vördsamt, skolande kartor och öfriga handlingar rörande detta ärende hållas Utskottet tillhanda.

Eduard Carleson.